

Mi történt és mi történjen a Tiszatájjal?

A múlt év júniusa óta nem jelent meg újabb száma a Tiszatájnak. Ezt a magyar sajtó történetében eléggé szokatlan eseményt nem csupán az előfizetőknek kell megmagyarázni, hanem — legalább néhány szó erejéig — tájékoztatni illik a történetekről mindazokat, akik olvasói voltak a folyóiratnak, s most valószínűleg kíváncsian veszik kézbe az ismét megjelent lapot.

A folyóirat kiadását július eleje óta szünetelteti a Minisztertanács Tájékoztatási Hivatala. Az előző szerkesztőség munkáját — mint közvetlen felügyeleti szerv — megvizsgálta az MSZMP Csongrád Megyei Végrehajtó Bizottsága, és úgy ítélte meg, hogy olyan közléspolitikai hibákat követtek el, amelyek miatt szükségessé vált a lap szerkesztési elveinek felülvizsgálása. A régi szerkesztőség helyébe újat neveztek ki, megfogalmazták a módosított szerkesztési koncepciót, tisztázták a lap szervezeti hovatartozását, felügyeleti rendszerét, illetve működésének gazdasági feltételeit.

A folyóirat alapítói jogát — a megjelentetést eddig is támogató — Csongrád Megyei Tanács vette át. A szerkesztés munkáját a jövőben a szerkesztőbizottság segíti, illetve egy ettől személyileg is nagyrészt különböző szerkesztőség végzi. Ezt a változást nem csupán a szerkesztés nagyobb fokú következetességére irányuló törekvés tette szükségessé, hanem az is, hogy bizonyos fokú változtatást tervezünk a folyóirat tematikai arculatán. Részben országos jelenségeket is figyelembe véve, részben tájegységünk szellemi lehetőségeit felmérve, valamivel több teret szeretnénk adni a szépirodalom mellett a többi művészeti ág bemutatásának, illetve a tudományos és ideológiai problémák olyan formájú szerepeltetésének, amely nem idegen egy hagyományosan irodalmi és továbbra is elsősorban olyannak tervezett folyóirat profiljától.

Az új szerkesztőség egyáltalán nem akar szakítani a lapnak azokkal a ma is legjobbnak mondható hagyományaival, amelyek közel negyven év nemegyszer — vagy majdnem mindig?! — vinaros története során halmozódtak fel, s az utóbbi két évtized alatt eléggé határozottan körvonalazódtak. Továbbra is a magyar kultúra egészét, annak jellegzetességeit, lehetőségeit, értékrendjét tartjuk szem előtt. Nem akarunk lemondani a szomszédos szocialista országok és az ott élő magyarság irodalma, kultúrája rendszeres bemutatásáról. S természetesen ismertetni igyekszünk a tájegység minden olyan művészeti, tudományos és kulturálpolitikailag fontos eredményét, amelynek országos vagy éppen azon túlmutató hatása és jelentősége van. Vagyis: a magas szinten mindig egyszerre nemzeti és egyetemes kultúra csakis olyan értelemben helyi folyóirata szeretne lenni az újra megindult Tiszatáj, amelyben a hely a tájékozódásnak nem a horizontja, hanem a fókusza, a sajátunkká tett kultúrának nem a múzeuma, hanem az otthona, és a kultúra továbbfejlesztésre érdemesnek vélt részének folyamatosan dolgozó műhelye.

A Tiszatájnak ez a száma még nemcsak attól van távol, amit szeretnénk, amit elterveztünk, hanem abból is csak — mint egyetlen szám — megközelítőleg érzékeltethet valamit, ami mint erőfeszítés áll mögötte. A munkáját decemberben elkezdő szerkesztőség a legkülönfélébb nehézségekbe ütközött. Legnagyobb ezek közül az egykori szerzők egy részének a felfüggesztés és az egyre hosszabb megjelenési szünet miatti magatartása: sokan visszakérték korábban beküldött kézírataikat, illetve nem adtak írást az indulni készülő lap számára. A tájékozatlanságon alapuló bizonytalanság még sokaknál nem szűnt meg, az elvileg is megtámogatott fenntartásokat még többen nem oldották fel. A lehetőségeink és törekvéseink találkozása nyomán létrehozott számunkkal elsősorban egy országos viszonylatban sem jelentéktelen lapot szeretnénk ismét életre kelteni, a magyar szellemi élet működő részévé tenni.

Vannak esetek, amikor a csend is, a hallgatás is nagyon beszédes lehet. Az ilyen esetek azonban alighanem mindig a tiltakozás esetei. Olyan rosszul választott vagy kikényszerített félmegoldások, amiket előbb-utóbb valami mással úgyis folytatni kell. Az érdemleges folytatások az építkező cselekvés valamilyen formáját öltik. S ha vannak — noha még kevesen és talán nem is elegenden —, akik a továbbépítésre vállalkoznak, miért kell őket fenntartással, gyanakvással fogadni? Miért lenne jó az, ha nem kelne új életre a Tiszatáj? Miért jó az, ha egy értelmes létező helyett nem a lét van, hanem inkább a semmi?

KAPOSI MÁRTON

